

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 987

van **LYDIA PEETERS**

datum: 5 september 2017

aan **JOKE SCHAUVLIEGE**

VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

Planbaten en planschade - Aanslagen en geïnde bedragen

In een recent artikel in Knack konden we lezen dat in de periode van 2010 tot 2015 voor ongeveer 150 miljoen euro aan aanslagen werden verstuurd, waarvan tot dusver 38 miljoen euro effectief werd geïnd. Driekwart van deze aanslag planbaten (115 miljoen euro, waarvan 27 miljoen euro geïnd) heeft betrekking op een vrij klein aantal dossiers met heffingen van meer dan 50.000 euro, zo lezen we. Deze aanslagen zouden betrekking hebben op situaties waar vrij grote oppervlakttes landbouwgrond werden omgezet in verkavelbare woonzones of, zoals in de Antwerpse haven, zones voor openbaar nut worden vrijgemaakt voor bedrijven. Ook zou 21 miljoen euro van de planbaten betrekking hebben op de regularisatie van weekendverblijven.

Verder konden we lezen dat de Vlaamse overheid een bedrag van 1,5 miljard euro aan planschade zal moeten betalen, wil ze komen naar 0 ha ruimtebeslag en of het transitieproces inzake ruimtelijke ordening zoals opgenomen in het witboek beleidsplan ruimte Vlaanderen uitvoeren.

1. Klopt het dat voor de periode 2010-2015 voor ongeveer 150 miljoen euro aan aanslagen planbaten werden verstuurd, waarvan tot dusver 38 miljoen werd ontvangen? Kan hieromtrent een overzicht worden gegeven per provincie zowel qua aanslagen als qua geïnde bedragen?
2. Hoeveel bedroegen de aanslagen planbaten voor 2016? Graag tevens het aantal dossiers met opdeling per provincie, het aantal percelen en de oppervlakte.
3. Wat is de correlatie tussen het aantal dossiers aanslagen planbaten en het stedelijk gebied?
4. Hoeveel dossiers planbaten hadden voor de periode 2010 tot heden betrekking op:
 - a) omzetting landbouwgebied naar een harde bestemming;
 - b) omzetting natuurgebied naar een harde bestemming;
 - c) omzetting woonreservegebied naar een harde bestemming;
 - d) omzetting recreatiegebied naar een harde bestemming?
5. Hoeveel planschade heeft de Vlaamse overheid in totaal betaald in 2016? Over hoeveel dossiers gaat het hier en wat is de totale oppervlakte?
6. Klopt de raming van het bedrag van 1,5 miljard euro te betalen door de Vlaamse overheid aan planschade wil ze de ruimtelijke visie van het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen uitvoeren tegen 2040?

ANTWOORD

op vraag nr. 987 van 5 september 2017

van **LYDIA PEETERS**

1. De cijfers die in Knack worden vermeld - gebaseerd op de situatie in april 2017 - geven aan dat voor de periode 2010 - 2015 in totaal 153 miljoen Euro werd ingekohierd aan planbaten. Inmiddels werd hiervan 36,9 miljoen Euro geïnd. Inkohieringen van planbaten afkomstig van ruimtelijke uitvoeringsplannen die geheel of deels werden vernietigd door een arrest van de Raad van State en van dossiers die werden vrijgesteld van planbatenheffing, werden niet meegeteld in dit bedrag van 153 miljoen Euro.
- In de tabel zitten ook nog gegevens van één gewestelijk RUP dat in 2016 (7 dossiers) werd ingekohierd voor een bedrag van 2 miljoen Euro. 1,1 miljoen hiervan werd voor dit RUP inmiddels geïnd.

De tabel geeft de verdeling per provincie:

	aantal dossiers	ingekohierd	geïnd
Antwerpen	2.868	47.915.151,65	6.173.902,51
Limburg	1.165	16.680.122,77	3.031.007,7
Oost-Vlaanderen	749	14.850.141,88	2.449.522,58
Vlaams-Brabant	1.782	34.046.487,74	9.174.037,22
West-Vlaanderen	1.145	39.816.719,74	16.107.882,3
Totaal	7.709	153.308.623,8	36.936.352,31

2. Aangezien inkohiëring per perceel gebeurt en per kohier een dossier wordt opgemaakt komt het aantal percelen exact overeen met het aantal dossiers. Voor 2016 zijn er tot nu toe 7 dossiers (voor 7 percelen) met planbatenheffing afkomstig van één gewestelijk RUP in de provincie Limburg.
- De reden van dit lage aantal is dat voor de RUPs uit 2016 de planopmakende overheden nog tijd tot eind 2017 hebben voor het doorgeven van de nodige informatie aan de Vlaamse Belastingdienst. Artikel 2.6.13. van de [Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening](#) stelt immers dat de kohieren uitvoerbaar worden verklaard, uiterlijk op 31 december van het jaar, volgend op de inwerkingtreding van het plan dat de planbaten veroorzaakt.
3. In mijn antwoord vindt u zowel cijfers (situatie april 2017) voor het oorspronkelijke gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Afbakening van het VSGB en aansluitende open ruimtegebieden' als voor 2 gewestelijke RUPs die intussen werden goedgekeurd ter vervanging van een aantal door de Raad van State vernietigde delen van het oorspronkelijke RUP:
- Voor de planbaten afkomstig van het gewestelijk RUP 'Afbakening van het VSGB en aansluitende open ruimtegebieden' (publicatie in Belgisch Staatsblad op 02/02/2012) werden in totaal 900 kohieren opgemaakt. 597 van deze kohieren of dossiers werden inmiddels als volledige onwaarde geboekt, meestal als gevolg van een vernietigingsarrest door de Raad van State. Zodoende staan van dit RUP nog 303 kohieren open op een totaal van 7.709 (3,94%).

Inmiddels werd een deel van dit RUP hernomen. Van 2 vervangende RUPs werden inmiddels ook de planbaten ingekohierd. De kohieren die als volledige onwaarde werden geboekt worden niet meegenomen in onderstaande cijfers:

- 79 (1% van het totaal) dossiers zijn afkomstig van het gewestelijk RUP 'Afbakening van het Vlaams Strategisch Gebied rond Brussel en aansluitende open ruimtegebieden - cluster A3 Bergensesteenweg en cluster A4 Biest - Hoeve Bretonne' (publicatie in Belgisch Staatsblad op 06/05/2015).
 - 233 (3% van het totaal) dossiers zijn afkomstig van het gewestelijk RUP 'Afbakening van het VSGB en aansluitende open ruimtegebieden - cluster Zaventem' (publicatie in Belgisch Staatsblad op 16/04/2015).
4. Bij het bepalen van planbaten wordt uitgegaan van de bestemmingscategorieën zoals opgelijst in art. 2.2.6.§2. van de [Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening](#). De 15 types van wijzigingen in categorie van gebiedsaanduiding die aanleiding kunnen geven tot een planbatenheffing staan vermeld in artikel 2.6.4. van de VCRO. Hierbij worden de bestemmingscategorieën 'natuurgebied', 'overig groen' en 'bos' samengenomen, zodat aparte cijfers voor de categorie 'natuur' niet kunnen worden berekend.

De bestemmingscategorie 'recreatie' hoort thuis onder de 'harde' bestemmingscategorieën. De tabellen laten daarom telkens een opdeling zien tussen omzetting naar een 'harde' bestemmingscategorie inclusief en exclusief de bestemmingswijzigingen naar de gebiedscategorie 'recreatie'.

Tabel 1 geeft telkens het aantal kohierartikels aan waarvoor een bepaald type van wijziging in gebiedscategorie voorkomt. Éénzelfde dossier of kohier kan ook handelen over meerdere types van wijzigingen in bestemmingscategorie. Zo komen er bv. dossiers voor waarvoor de omzetting van bestemmingscategorie deels 'landbouw' en deels 'groen' naar een 'harde' bestemmingscategorie betreft. Een voorbeeld hiervan is een perceel dat vóór het in werking treden van het RUP deels een landbouwbestemming en deels een groene bestemming had en integraal werd omgezet naar de categorie 'bedrijvigheid'. Deze dossiers worden dan ook dubbel geteld.

In tabel 2 worden alle 'zachte' gebiedscategorieën samengenomen zodat er geen dubbeltelling is.

Tenslotte bevatten onderstaande tabellen ook alleen maar cijfers voor de kohieren die nog openstaan en waarop dus geen vernietigingsarrest door de Raad van State of een vrijstellingsregel van toepassing is.

van (categorie)	naar 'harde' categorie - exclusief 'recreatie'	naar 'harde' categorie - inclusief 'recreatie'
a) landbouw	2.462 dossiers	2.685 dossiers
b) natuur, overig groen en bos	655 dossiers	875 dossiers
d) recreatie	3.004 dossiers	3.004 dossiers
totaal	6.121 dossiers	6.564 dossiers

tabel 1 - aantal dossiers met een omzetting van 'zachte' naar 'harde' bestemmingscategorie, opgesplitst per categorie

van (categorie)	naar 'harde' categorie - exclusief 'recreatie'	naar 'harde' categorie - inclusief 'recreatie'
landbouw, natuur, overig groen, bos en recreatie	5.868 dossiers	6.495 dossiers

tabel 2 - aantal dossiers met een omzetting van 'zachte' naar 'harde' bestemmingscategorie met samenvoeging van alle 'zachte' categorieën per dossier

Voor vraag 4c) is het antwoord 'nul dossiers' omdat een omzetting van 'woonreservegebied', hetgeen thuishoort in de categorie van gebiedsaanduiding 'wonen' naar een andere gebiedscategorie, nooit aanleiding kan geven tot een planbatenheffing. De categorie 'wonen' wordt immers beschouwd als de 'hoogste' bestemmingscategorie.

5. In 2016 werd door de Vlaams overheid in totaal 844.966 euro aan planschadevergoedingen betaald (op gewestelijk niveau), gespreid over vier dossiers, met een gezamenlijke oppervlakte van 3ha 43a 93ca.
6. In het artikel uit Knack (15 augustus 2017) is sprake van een bedrag van 1,5 miljard euro dat de overheid de komende kwarteeuw aan planschade zou moeten betalen. De auteur van het artikel geeft aan dat dit bedrag 'een raming' is die momenteel 'circuleert'. Het is dan ook niet mogelijk om te antwoorden of dit bedrag correct is of niet, aangezien onduidelijk is naar welk bedrag of situatie de auteur precies verwijst. Welke parameters zijn gebruikt (oppervlakte, bestemmingscategorie, ligging, verwervingswaarde, lopende planinitiatieven, wijzigingen regelgeving planschade, ...). Een gelijkaardige bedrag werd eerder besproken in de plenaire vergadering van 8 februari 2017. Daar heb ik aangegeven dat het om een heel ruwe raming gaat van de administratie, waarbij enkel werd gekeken naar een deel van het juridisch aanbod. Een onderbouwde inschatting van de exacte bedragen is op dit moment niet beschikbaar. De verwachte planschadekost wordt (naast andere kosten en baten) onderzocht in het lopend onderzoek 'Budgettaire en financiële impact van het transitiepad uit het Witboek BRV', waarvan de resultaten eind 2017 worden verwacht.